

27 Απριλίου 2016

«Οι καμπάνες» του Γ. Θεοτοκά σημαίνουν συναγερμό;

Πολιτισμός / Λογοτεχνία - Φιλολογία

Ηρακλής Ψάλτης, φιλόλογος

Το μυθιστόρημα «Οι καμπάνες» αποτελούν το κύκνειο άσμα του Γ. Θεοτοκά (1905-1966). Η τελευταία κατάθεση γραφής αυτού του ξεχωριστού διανοητή της γενιάς του '30. Αποτελεί, ενδεχομένως, και μια πρόταση-ζωής που κάνει.

Η υπόθεση: Ο αφηγηματικός ήρωας, ο Κωστής Φιλομάτης, είναι ένας διακεκριμένος αυτοδημιούργητος οικονομολόγος και διοικητής Τράπεζας, του οποίου η ζωή αλλάζει ριζικά, όταν επισκέπτεται για κάποια σημαντική Υπόθεση - που του έχει αναθέσει η ελληνική κυβέρνηση- την Νέα Υόρκη. Εκεί γνωρίζει ένα μυστηριώδη χρηματιστή, τον δόκτορα Σνακ [(snake)(= φίδι (;), διάβολος(;)] [1], τον οποίο σαγηνεύει το μηδέν και το τίποτα (όπως ο ίδιος αποκαλύπτει). Το βράδυ της Παρασκευής βρίσκεται κοντά στον ουρανοξύστη Rockefeller Center και συμβαίνει κάτι αδιανόητο, ο εντυπωσιακός -«θηλυκός» όπως χαρακτηρίζεται- αιφνιδιαστικά καταρρέει, όπως και άλλα γνωστά κτήρια και ουρανοξύστες. Το κέντρο του καπιταλισμού ισοπεδώνεται [2].

Έπειτα από λίγες ημέρες διερχόμενος από το Παρίσι ο Σηκουάνας ξεχειλίζει και πνίγει τη γαλλική πρωτεύουσα. Μερικούς μήνες αργότερα βρίσκεται στη Στοκχόλμη, η οποία παγώνει αιφνίδια! Επιστρέφοντας στην Αθήνα και επισκεπτόμενος την Ακρόπολη ο μπάτης που φυσά την σωριάζει σε ερείπια παρά την «αντίσταση» του Παρθενώνα [3].

Όλα αυτά τα απροσδόκητα περιστατικά έχουν δύο κοινά χαρακτηριστικά: ο ήρωας ακούει καμπάνες λίγο πριν αυτά συμβούν (προειδοποίηση;) και στην περιοχή αυτών των περιστατικών βρίσκεται ο δόκτωρ Σνακ.

Η σύζυγός του, Σμαράγδα, επισκέπτεται τον ψυχίατρο καθηγητή Κάρολο Δάνδολο (ερωτευμένο στα νιάτα του μαζί της, χωρίς η ίδια να το γνωρίζει) -ένα χρόνο μετά την επιστροφή τού συζύγου της από την Αμερική- και ζητά την βοήθειά του, για να «επανέλθει» ο καθηγητής στην «φυσιολογική» του ζωή. Ο Διοικητής ακολουθεί την θεραπευτική αγωγή, αλλά τα αποτελέσματα δεν είναι τα επιθυμητά.

Συγχρόνως συμβαίνουν σοβαρές ανατροπές και στην προσωπική ζωή του ήρωα: δημιουργεί σχέση με την γραμματέα του και αιφνιδιαστικά εγκαταλείπει τα πάντα - την Υπόθεση, τη διεύθυνση της Τράπεζας, την γυναίκα του- καταφεύγουν μαζί στο Ηράκλειο, όπου και αναζητεί απαντήσεις στα υπαρξιακά/φιλοσοφικά του ερωτήματα στην Κνωσό και τον Μινωικό πολιτισμό.

Τέλος, εγκαταλείπει και την ερωμένη του και βρίσκει καταφύγιο στο όρος Σινά, το θεοβάδιστο, και στη Μονή της Αγίας Αικατερίνης. Ο θάνατος θα τον βρει στην προσπάθειά του να φτάσει στην κορυφή του όρους, εκεί όπου ο Μωυσής παρέλαβε τις εντολές. Η επίσημη άποψη της αιγυπτιακής αστυνομίας ήταν ότι διοικητής είχε πέσει θύμα ατυχήματος στην προσπάθειά του να φτάσει στη θεία κορυφή[4].

[Συνεχίζεται]

[1] Δ. Τζιόβας, «Η μυθιστορηματική πορεία του Γιώργου Θεοτοκά: Άτομο, Ιστορία, Μεταφυσική», Αθήνα, περιοδικό *Νέα Εστία*, τ.1784, 2005, σσ.856-888.

[2] Γ. Θεοτοκάς, *Οι καμπάνες* (Αθήνα, εκδόσεις βιβλιοπωλείο της «Εστίας», 2011)σσ. 51-53.

[3] Γ. Θεοτοκάς, *Οι καμπάνες*, σσ. 74-77.

[4] Γ. Θεοτοκάς, *Οι καμπάνες*, σ.95.

<http://bitly.com/1Srl7Y5>